

KRITICKÁ GLOSA NA MARGO ZÁKLADNÍCH ZÁSAD TRESTNÍHO ŘÍZENÍ / TRESTNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO V ROCE 2010

VLADIMÍR KRATOCHVÍL

Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Katedra trestního práva

Abstract in original language

Text kriticky glosuje dosavadní stav a posun v otázce pojetí základních zásad trestního řízení / trestního práva procesního legis ferendae, na pozadí zejm. věcných záměrů nového kodexu trestního práva procesního České republiky z let 2007/2008 a 2010.

Upozorňuje na význam základních zásad z hlediska způsobu jejich vyjádření v novém kodexu trestního práva procesního, zejm. z aspektu práce orgánů činných v trestním řízení při výkladu a aplikaci nové trestně procesní právní úpravy.

Závěr: Základní zásady je třeba vyjádřit v kodexu trestního práva procesního výslovně, jako jeden z předpokladů správné interpretace a aplikace.

Key words in original language

Základní zásady; trestní řízení; trestní právo procesní; orgány činné v trestním řízení.

Abstract

This text critical comments present situation and the move in the question of conception of basic principles of criminal procedure / criminal process law legis ferendae, on a background of the real planes of a new Criminal Procedure Code of the Czech republic in the years 2007/2008 and 2009/2010.

It points out the importance of basic principles from the way their formulation in the new Criminal Procedure Code point of view, first of all from the work of police, judiciary and prosecuting authorities point of view, during the interpretation and application of the new criminal process legislation.

Conclusion: The basic principles are necessary to formulate in the Criminal Procedure Code explicitly, as one of prerequisites of the right interpretation and application.

Key words

Basic principles; criminal procedure; criminal process law; police; judiciary and prosecuting authorities.

Úvodem

Nepochybný zájem o nadepsanou problematiku¹ nejen teoretický, nýbrž i z pohledu trestní praxe, byl a i nyní je spojen svým způsobem s přijetím nového trestního zákoníku² a se změnovým zákonem novelizujícím též trestní řád,³ coby jistou předzvěstí zásadnějších změn právě i trestního práva procesního.

Zatímco dosavadní opakovaná rekodifikační „nadechnutí“ v podobě věcných záměrů nového českého trestního řádu z let 2004/2005 a 2007/2008⁴ skončila vždy jen u tohoto kroku, v roce 2009 byla již vypracována vlastní paragrafová osnova obecné části nového trestního řádu.⁵

Nedosti na tom však, v květnu roku 2010 se objevuje další díl tohoto rekodifikačního „seriálu“, a sice v podobě, jak jinak, než dalšího věcného záměru trestního řádu, který měl údajně odsunout stranou zmíněnou paragrafovou osnovu z konce roku 2009 a stát se základem prací na novém trestním řádu, jak ostatně předpokládá i Koaliční smlouva a Programové

---

¹ K pojmům „základní zásady trestního řízení“ a „základní zásady trestního práva procesního“, které tu používáme promiscue, více srov. MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 106-107. Rozdíl mezi základními zásadami trestního řízení a základními zásadami trestního práva procesního nepovažuje naopak za podstatný PIPEK, J. Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení. *Právník*, 2000, č. 12, s. 1151; viz též NOVOTNÝ, O. Je naše trestní právo procesní v krizi? *Trestní právo*, 2006, č. 7-8, s. 28.

² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zák. č. 306/2009 Sb., dále i „TrZ“.

³ Zákon č. 41/2009 Sb., ve znění zák. č. 306/2009 Sb., dále i „ZmZ“.

⁴ Srov. KRATOCHVÍL, V. Návrh věcného záměru zákona o trestním řízení soudním (trestní řád 2004). *Státní zastupitelství*, 2005, Č. 1-3, s. 2-14. KRATOCHVÍL, V. K poslanceckému návrhu novely trestního řádu a dalších zákonů. *Právní rozhledy*, 2005, č. 5, s. 175-177. KRATOCHVÍL, V. Vybrané problémy „obecné a zvláštní části“ Návrhu věcného záměru zákona o trestním řízení soudním (trestní řád 2007). *Státní zastupitelství*, 2008, č. 5, s. 6 – 15. Zcela aktuálně k některým dílčím otázkám reformy trestního práva procesního srov. COUFAL, P. K očekávané rekodifikaci trestního řádu. *Trestní právo*, 2010, č. 10, s. 12 a násl.

⁵ Osnova sice existuje, nicméně, pokud je mi známo, oficiálně nedostupná, zejm. ne na [www MS ČR](http://www.ms.cz).

<http://portal.justice.cz/justice2/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=4980&d=281460> dostupné dne 26. 9. 2010; zde je publikován pouze věcný záměr nového kodexu trestního práva procesního z roku 2008.

prohlášení vlády.⁶ Tyto práce by se měly rozběhnout od měsíce ledna 2011; podle neoficiálního sdělení zpracovatele paragrafové osnovy obecné části trestního řádu se v návaznosti na ni bude pokračovat pracemi na osnově zvláštní části nového kodexu trestního práva procesního.

Následující sdělení v některých bodech také nutně navazuje na dřívější texty⁷ jeho autora k danému tématu. Je tedy pokusem o určitou inventarizaci a aktualizaci, jakož i o hledání východisek z naznačených problémů.

I. Základní zásady trestního řízení / trestního práva procesního v pojetí věcného záměru trestního řádu z roku 2007/2008

Věcný záměr trestního řádu tohoto vrocení předpokládal následující variantní pojetí a vyjádření základních zásad trestního práva procesního:⁸

1) „... **jen v preambuli nebo v uvozujícím ustanovení bez jejich definice** (zásady se uplatňují vždy prostřednictvím různých ustanovení, nikoli přímo, k čemuž vedlo jejich vymezení v § 2 stávajícího trestního řádu, a to na rozdíl od konkrétních ustanovení trestního řádu; zásady by měly být naukou spíše vyvozovány z úpravy provedení jednotlivých stadií institutů apod., než z jejich definic v pozitivně-právní úpravě, atd.), nebo

2) ... **jen v základních člancích uvozovací části zákona jako maximy** (formulace by měla být stručná, jasná a jednoznačná), přičemž by měly být aplikovány pouze prostřednictvím ustanovení zákona, nikoli přímo, a jejich význam by spočíval především v legislativní a interpretační funkci [při tomto pojetí by měl být upraven katalog zásad tak, aby byly vymezeny jen nejdůležitější zásady obecné povahy, které se promítají zpravidla do celého trestního řízení, zatímco zbývající zásady, které jsou ve skutečnosti

---

⁶ *Koaliční smlouva – 12. 7. 2010*, str. 16 – 24, dostupná z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/koalicni-smlouva-74245/>, dne 30. 8. 2010: „Předložíme nový trestní řád v návaznosti na nově přijatý trestní zákoník.“

Programové prohlášení vlády – 4. 8. 2010, str. 17 - 24, dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programova-prohlaseni-74856/>, dne 30. 8. 2010.

⁷ KRATOCHVÍL, V. Základní zásady trestního řízení / trestního práva procesního v česko – rakousko – polsko – evropském srovnání. In: *M. Vanduchová, T. Gřivna (věd. red.) Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy)*. Praha: UK v Praze, Právnická fakulta, 2008, Sborníky 41, s. 66 – 72. KRATOCHVÍL, V. Základní zásady trestního řízení / trestního práva procesního v česko – slovensko – evropském srovnání. In: *I. Šimovček (ed.) Harmonizácia procesných práv v trestnom konaní v členských štátoch Európskej únie*. Trnava: Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2009, Zborník materiálův z mezinárodního vědeckého seminára konaného v rámci projektu VEGA č. 1/0011/08 v Trnave dňa 10. 6. 2009, s. 17 – 34.

⁸ <http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=381&d=168724> květen 2008;

„přímými“ právními předpisy (např. zásada vyhledávací, bezprostřednosti a ústnosti, volného hodnocení důkazů či zjišťování skutkového stavu) by byly vloženy do konkrétní právní úpravy dokazování nebo jiných procesních postupů], nebo

3) zásady, které jsou v teorii i praxi obecně uznávány, ... **nebudou přímo definovány v trestním řádu, ale pouze vyjádřeny v celkové koncepci trestního řádu a ve vymezení jednotlivých ustanovení trestního řádu.** Je třeba je promítnout do jednotlivých ustanovení z hlediska jejich věcného obsahu a konkrétní úpravy jednotlivých institutů v obecné části i konstrukce jednotlivých institutů ve zvláštní části trestního řádu.“

Z těchto nabízených možností se citovaný věcný záměr nakonec dnes, zejména s poukazem na standard zahraničních právních úprav, přiklonil k možnosti třetí.⁹

Už tehdy (2008, 2009) jsem však pledoval pro řešení uvedené pod bodem 2, mimo jiné s odůvodněním, že: „... ani zahraničním právním úpravám, přinejmenším rakouské či polské, (nemluvě o slovenské), ani evropskému trestnímu právu není cizí přístup spočívající v tom, že vyjádření a vymezení základních zásad trestního práva procesního / trestního řízení výslovně svěruje příslušnému jeho prameni, tzn. trestnímu řádu či kodexu. Proto řešení, které zvolil návrh věcného záměru z roku 2007/2008, tedy jakési „rozpuštění“ základních zásad trestního řízení v celkové koncepci a v jednotlivých ustanoveních nového trestního řádu, nepovažuji za šťastné. Doporučuji proto danou zásadní otázku ještě zvážit, včetně námětu, který uvádím výše; tj. druhá varianta.“

Také podle názoru katedry trestního práva Právnické fakulty MU je namísto podpořit právě tuto druhou variantu řešení, jak vyplynulo z diskuse na jednání trestní sekce Dnů práva (11. 11. 2010).

---

⁹ KRATOCHVÍL, V. Základní zásady trestního řízení/trestního práva procesního v česko – rakousko – polsko – evropském srovnání. In: *M. Vanduchová, T. Gřivna (věd. red.) Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy)*. Praha: UK v Praze, Právnická fakulta, 2008, Sborníky 41, s. 69. Viz též: <http://portal.justice.cz/justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=4980&d=281460> dostupný dne 26. 9. 2010.

KRATOCHVÍL, V. Základní zásady trestního řízení/trestního práva procesního v česko – slovensko – evropském srovnání. In: *I. Šimovček (ed.) Harmonizácia procesných práv v trestnom konaní v členských štátoch Európskej únie*. Trnava: Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2009, Zborník materiálov z medzinárodného vedeckého seminára konaného v rámci projektu VEGA č. 1/0011/08 v Trnave dňa 10. 6. 2009, s. 31-32.

Mezitím pokračovaly práce na samotné paragrafově osnově obecné části nového trestního řádu, jak již zmíněno, které byly finalizovány v závěru roku 2009. Zájem o tuto problematiku byl na druhé straně poněkud upozaděn blížíící se účinností nového trestního zákoníku a očekávanými problémy spojenými s jeho výkladem a aplikací.

II. Základní zásady trestního řízení / trestního práva procesního v pojetí paragrafové osnovy (2009) a věcného záměru trestního řádu (2010)

Paragrafová osnova nového trestního řádu (2009) vychodisku věcného záměru z r. 2007/2008, jak pojmout základní zásady trestního řízení, tzn. důsledně je „rozpustit“ v celkové koncepci trestního řádu a v jednotlivých jeho ustanoveních, bez jejich definic (třetí varianta), věrna příliš nezůstala. Demonstrovat lze tento přístup na úpravě např. dokazování (Hl. V. Obecné části, § 215 a násl. osnovy).

Ze standardně vymezované skupiny základních zásad dokazování¹⁰ nabízí § 215 osnovy v odst. 1 definici zásady zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností, v odst. 2 definici zásady presumpce nevinny, v odst. 3 definici zásady vyhledávací a v odst. 4 definici zásady volného hodnocení důkazů.

Tvůrce osnovy se tu v podstatě opíral o jejich definice, jak je nacházíme v platném trestním řádu¹¹ v § 2, v příslušných jeho odstavcích. Ve „společnosti“ § 215 osnovy chybí pouze zásady bezprostřednosti a ústnosti, které by měly být nepochybně vymezeny v souvislosti s právní úpravou hlavního líčení, tedy v části zvláštní nového kodexu trestního práva procesního.

*Věcný záměr trestního řádu (2010)*¹² v souvislosti s probíranou otázkou uvádí: „Základní zásady budou výslovně jako výkladové pravidlo uvedeny v zákoně a promítnuty do celkové koncepce návrhu trestního řádu.“

---

¹⁰ MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 108-109; zásada presumpce nevinny, vyhledávací, bezprostřednosti, ústnosti, volného hodnocení důkazů, jakož i samostatně stojící zásada zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností.

¹¹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále i „TrŘ“.

¹² Věcný záměr také existuje, nikoliv však publikovaný na www MS ČR.

Takto definovaný koncepční přístup rekodifikace k problematice základních zásad trestního práva procesního, ve srovnání s rokem 2007/2008, nabízí tedy něco podstatně nového.

III. Posun v pojetí základních zásad ve věcných záměrech trestního řádu v roce 2007/2008 a 2010

V čem se tedy projevuje ono nové, resp., jak lze charakterizovat naznačený obsahový posun v pojetí základních zásad trestního řízení v nadpise citovaných dokumentech?

Podle mého soudu tento posun spočívá předně ve zdůraznění jedné z funkcí základních zásad trestního práva procesního, tedy funkce interpretační¹³ podmiňující i jejich funkci aplikační.

Dále je zjištěná změna charakteristická tím, že na rozdíl od původně deklarovaného řešení celé otázky, tzn., kdy „... zásady, ... nebudou přímo definovány v trestním řádu, ale pouze vyjádřeny v celkové koncepci trestního řádu a ve vymezení jednotlivých ustanovení trestního řádu ...“, se dnes jejich definicím připravovaný nový trestní řád až tak nebrání.

Jinými slovy řečeno, zatím naposledy, tj. aktuálně uvedené chápání problematiky základních zásad trestního řízení, resp. trestního práva procesního, se výrazně opírá o řešení, které věcný záměr trestního řádu z roku 2007/2008 presentoval už jako druhou variantu, ač sám nakonec volil variantu třetí. Také paragrafová osnova nového trestního řádu z r. 2009 se klonila k variantě druhé.

Jak jsem uváděl již dříve, právě takovéto řešení – varianta č. 2 - jsem považoval za optimální.¹⁴

Ovšem i dnes přetrvávají jeho určité slabiny, které však vnímám jako relativně marginální, to ve srovnání s těmi, které by případně vykazovalo řešení spojené výlučně s první a zejména výlučně se třetí variantou, jak je nabízel věcný záměr z roku 2007/2008.

Jmenovitě mohu znovu připomenout: „ ... jistý problém: které základní zásady a podle jakého kritéria vybrat a zařadit mezi ony „první“ (tj. obecné povahy) a které mezi ty „zbývající“ (tj. povahy přímých právních předpisů)?

---

¹³ MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 110.

¹⁴ Srov. k tomu doporučení autora této glosy: KRATOCHVÍL, V. *Základní zásady trestního řízení / trestního práva procesního v česko – rakousko – polsko – evropském srovnání*. In: M. Vanduchová, T. Gřivna (věd. red.) *Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy)*. Praha: UK v Praze, Právnická fakulta, 2008, Sborníky 41, s. 68.

Například i zásada vyhledávací, bezprostřednosti a ústnosti, volného hodnocení důkazů aj., nejsou jen zásadami „provozními“, které stačí chápat a vyjádřit jako pouhé procesní normy. Také ony mají „zásadnější“ (obecný) význam pro charakter trestního procesu.¹⁵

IV. Význam řešení dané otázky pro výklad a aplikaci (nové) právní úpravy

V návaznosti na to, co bylo doposud řečeno, a co je autorem tohoto příspěvku konsistentně zastáváno i nyní, zejm. z toho aspektu, zda základní zásady trestního řízení v nové právní úpravě zakotvit (vyjádřit) a jakým způsobem, jsou signifikantní podle mého soudu právě tato slova:

„ Za právní principy je ... nutné považovat v kontextu kontinentální právní kultury především takové standardy, které jsou výslovně zakotveny (kurzíva V. K.) v ústavních či běžných zákonech, případně v mezinárodních smlouvách, pokud jsou tyto smlouvy aplikovatelné, a to ať jsou vyjádřeny v jediném ustanovení nebo na různých místech normativního aktu. ... Dále je možné za právní principy považovat taková pravidla, která lze z psaného práva odvodit, abstrahovat. ... Nelze považovat za správné, jsou-li aplikovány právní principy, které oporu v pramenech práva určitelných na základě formálních kritérií nemají, tzv. *praeter legem*.¹⁶ Citovaný autor pokračuje: „Mají-li být určité principy označeny za právní, musí být vyjádřeny v některém z uznaných pramenů práva. Jsou-li takto skutečně zachyceny, mají povahu právních pravidel, která mají být aplikována, jsou-

---

¹⁵ KRATOCHVÍL, V. Základní zásady trestního řízení/trestního práva procesního v česko – rakousko – polsko – evropském srovnání. In: *M. Vanduchová, T. Gřivna (věd. red.) Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy)*. Praha: UK v Praze, Právnická fakulta, 2008, Sborníky 41, s. 68-69: „Takovéto řešení přesto nadále považuji z uvedených možných za optimální, byť by i ono v sobě skrývalo jistá rizika potíží. Obecné zásady jako stěžejní by totiž v této pozici byly poněkud oslabeny právě tím, že by na rozdíl od zásad ostatních nebyly aplikovatelné bezprostředně, tzn. jako „přímé“ právní předpisy obsahující normy. Na druhé straně by takto ale byly chráněny, právě jako zásady, před častými, popř. i nežádoucími změnami trestního zákonodárství, kterým naopak neuniknou samotné právní normy obsažené v právním předpise, jenž je novelizován, popř. zcela měněn v procesu rekodifikace. Otázka, jak vidno, je příliš složitá na to, aby ji bylo možné vyřešit nějakým jednoduchým („černobílým“) způsobem.“ Z aktuální literatury k dané problematice srov. více TRYZNA, J. *Právní principy a právní argumentace. K vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Vydání první. Praha: Auditorium, s. r. o., 2010, zejm. s. 136 a násl., s. 142, s. 165 a násl., s. 216 a násl., s. 224 a násl.

¹⁶ TRYZNA, J. *Právní principy a právní argumentace. K vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Vydání první. Praha: Auditorium, s. r. o., 2010, s. 216. Skutečnost, že citovaný autor pracuje s pojmem „princip“, kdežto tento příspěvek s pojmem „zásada“ nepovažuji za překážku dovolání se citovaného pramene. V samé podstatě obou pojmů nejsou totiž tak fatální rozdíly, které by takový postup, jak mám za to, vylučovaly; více k tomu srov. KRATOCHVÍL, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 19 a násl.

li pro to splněny podmínky. Z toho také vyplývá jejich závaznost. Nejsou-li určité standardy zachyceny v žádné z uznaných forem práva, nelze o ně opřít rozhodnutí orgánu, který je povolán k tomu, aby právo pouze nalézal, nikoliv vytvářel.¹⁷

Vyjádření základních zásad určitého právního odvětví v jeho pozitivní právní úpravě, nyní i de lege ferenda v úpravě českého trestního práva procesního, je a bude bezprostředně významné pro práci orgánů činných v trestním řízení. Bude tomu tak bez ohledu na fakt, zda jde o vyjádření explicitní, či jen implicitní.

Z hlediska požadavku právní jistoty však osobně preferuji způsob první, tedy vyjádření výslovné, které představuje podle mého soudu účinnější překážku postupu praeter legem, tj. ve smyslu naznačeném citovaným Tryznou, než jejich vyjádření jen mlčky.

Takovýto přístup je podepřen odkazem např. i na rakouskou zkušenost a právní vývoj a stav před rokem 2008 a poté.¹⁸

Namísto závěru

V mozaice problémů spojených s rekodifikací českého trestního práva procesního představuje problematika základních zásad trestního řízení jednu z mnoha, nicméně nepochybně klíčovou.

Dosavadní diskuse na toto téma, a to prakticky již od počátku reformních prací v průběhu druhé poloviny XX. století, postupně spěly k vyústění, které aktuálně nabízí věcný záměr z roku 2010 a jemu předcházející paragrafová osnova z roku 2009, tzn. řešení „definiční“.

Lze si proto jen přát, aby jimi vytyčená intence stran základních zásad trestního řízení, resp. trestního práva procesního, došla svého důsledného naplnění i v samotné paragrafové osnově obecné a zvláštní části nového kodexu trestního práva procesního České republiky.

Případnou námitku, že takto v zákoně vyjádřený katalog základních zásad trestního řízení / trestního práva procesního, zejména oněch obecných (viz odkaz č. 15) může bránit jejich dalšímu vývoji (tj. de lege ferenda), neboť

---

¹⁷ TRYZNA, J. *Právní principy a právní argumentace. K vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Vydání první. Praha: Auditorium, s. r. o., 2010, s. 218.

¹⁸ Srov. BERTEL, Ch., VENIER, A. *Einführung in die neue StPO*. Wien: Springer Verlag, 2005, s. 6 a násl. Viz též ust. § 1 až 17 od 1. 1. 2008 účinného nového rakouského trestního řádu; Strafprozessordnung (StPO) 1975, ve znění publikovaném v BGBl I 2004/19. In: *W. Doralt (ed.) Kodex des österreichischen Rechts – Strafrecht*, 29. Aufl., stav k 1. 9. 2008, s. 325 a násl.

bude představovat zákonný nepřekročitelný jejich rámec de lege lata, nepovažují za fatální a nepřekonatelnou.

I když úkolem takovýchto zásad je mimo jiné ochrana konzistentnosti a stability právní úpravy, nemůže být tato jejich „stabilizační“ funkce zjednodušeně chápána a zaměněna za jakousi funkci „konzervační“, tedy v tom smyslu, že by za každou cenu bránila právě zmíněnému potřebnému a objektivně odůvodněnému vývoji.

Jen pro ilustraci, jedním z paradoxů praktického uplatňování alternativních sankcí a opatření je střet zásady rychlosti trestního řízení na straně jedné, a požadavku uvážlivého, tzn. nutně pomalejšího postupu ve věcech, kde k uplatňování alternativních sankcí a opatření orgány činné v trestním řízení, zejm. soudy, sahají, to na straně druhé.¹⁹

Jelikož zásada rychlosti je de lege lata zásadou bezvýjimečnou, nic nebrání úvaze – de lege ferenda – koncipovat a formulovat další samostatnou zásadu, a to zásadu, pracovně nazvanou, zásadu uvážlivosti.

Jinak řečeno: zásadu rychlosti by bylo třeba držet ve věcech, kde se postupuje standardním způsobem (bez alternativ), kdežto novou zásadou uvážlivosti by se řídily soudy ve věcech alternativní povahy ve výše uvedeném smyslu.

Literature:

- BERTEL, Ch., VENIER, A. Einführung in die neue StPO. Wien: Springer Verlag, 2005.
- COUFAL, P. K očekávané rekodifikaci trestního řádu. Trestní právo, 2010, č. 10, s. 12 a násl.
- KRATOCHVÍL, V. Návrh věcného záměru zákona o trestním řízení soudním (trestní řád 2004). Státní zastupitelství, III, 2005, 1-3, str. 2-14.
- KRATOCHVÍL, V. K poslaneckému návrhu novely trestního řádu a dalších zákonů. Právní rozhledy, XIII, 2005, 5, str. 175-177.

---

¹⁹ ŠTERN, P. *Alternativní sankce a opatření ve 21. století*. Trestní politika, kriminalita a kriminologie – zkušenosti a nové výzvy. Příspěvek přednesený na: Konference u příležitosti 50. výročí existence Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Praha, 16. - 17. 9. 2010, (publikováno na www Institutu pro kriminologii a sociální prevenci: www.kriminologie.cz ve složce Aktuality - Příspěvky z konference IKSP).

- KRATOCHVÍL, V. Vybrané problémy „obecné a zvláštní části“ Návrhu věcného záměru zákona o trestním řízení soudním (trestní řád) 2007. Státní zastupitelství, 2008, 5, str. 6 – 15.
- KRATOCHVÍL, V. Základní zásady trestního řízení/trestního práva procesního v česko – rakousko – polsko – evropském srovnání. In: M. Vanduchová, T. Gřivna (věd. red.) Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy). Praha: UK v Praze, Právnická fakulta, 2008, Sborníky 41, s. 66 – 72.
- KRATOCHVÍL, V. Základní zásady trestního řízení/trestního práva procesního v česko – slovensko – evropském srovnání. In: I. Šimovček (ed.) Harmonizácia procesných práv v trestnom konaní v členských štátoch Európskej únie. Trnava: Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2009, Zborník materiálov z medzinárodného vedeckého seminára konaného v rámci projektu VEGA č. 1/0011/08 v Trnave dňa 10. 6. 2009, s. 17 – 34.
- KRATOCHVÍL, V. a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009.
- MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo procesní. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007.
- NOVOTNÝ, O. Je naše trestní právo procesní v krizi? Trestní právo, 2006, č. 7-8, s. 28.
- PIPEK, J. Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení. Právník, 2000, č. 12, s. 1151.
- ŠTERN, P. Budoucnost alternativních sankcí a opatření v 21. století. Trestní politika, kriminalita a kriminologie – zkušenosti a nové výzvy. Příspěvek přednesený na: Konferenci u příležitosti 50. výročí existence Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Praha, 16. - 17. 9. 2010, (nepublikováno).

Dny práva – 2010 – Days of Law, 1. ed. Brno : Masaryk University, 2010
<http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>

- TRYZNA, J. Právní principy a právní argumentace. Vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva. Vydání první. Praha: Auditorium, s. r. o., 2010.

Contact – email

kratoch@law.muni.cz